

Kari Lappalainen

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkin- non järjestämisluvan hakeminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (YAMK)

Ajoneuvotekniikan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

7.11.2023

Tiivistelmä

Tekijä:	Kari Lappalainen
Otsikko:	Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen
Sivumäärä:	27 sivua + 2 liitettä
Aika:	7.11.2023
Tutkinto:	Insinööri (YAMK)
Tutkinto-ohjelma:	Ajoneuvotekniikka
Ammatillinen pääaine:	
Ohjaaja:	Osaamisaluepäällikkö Jari Saatsi

Tässä opinnäytetyössä selvitetään Ajoneuvotekniikan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakemista Helsingin kaupungille. Kaupungilla on jo ammatillisen koulutuksen järjestämislupa, joten kyseessä on järjestämisluvan muutoshakemus. Ammatillista koulutusta käytännössä toteuttaa Helsingin omistama oppilaitos Stadin ammatti- ja aikuisopisto.

Työssä perehdytään hakuun liittyvään lainsäädäntöön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen ohjeistuksiin. Lisäksi työssä kuvataan hakupäätökseen liittyvä päätöksentekoprosessi Helsingin kaupungilla.

Selvitystyön edetessä huomattiin, että hakemuksen keskeisimmäksi asiakirjaksi muodostui tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma. Stadin ammatti- ja aikuisopistolle oli tehty osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma yleisellä tasolla. Hakemukseen kuitenkin edellytetään tästä tutkintokohtaista versiota.

Opinnäytetyössä tultiin siihen tulokseen, että järkevä tapa toteuttaa tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma yleisen suunnitelman pohjalta on ohjeistaa tutkinnonosittain näyttöympäristöä, näytön sisältöjä, muun osaamisen näyttämistä sekä osaamisen arvioijien valintaan liittyvää ohjausta.

Tämän opinnäytetyön aikana lopullinen tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma ei vielä valmistunut, vaan sen muotoa ja sisältöä kehitetään vielä isommalla työryhmällä. Työryhmän tavoitteena on tehdä valmistuvasta suunnitelmasta malli tulevaisuuden järjestämislupien hakuja varten.

Avainsanat: ammatillinen koulutus, erikoisammattitutkinto, osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Kari Lappalainen
Title: Applying for a License to Organize a Specialist Vocational Qualification in the Motor Vehicles Sector
Number of Pages: 27 pages + 2 appendices
Date: 7 November 2023
Degree: Master of Engineering
Degree Programme: Master's Degree Programme in Automotive Engineering
Professional Major:
Supervisors: Jari Saatsi, Head of School, Automotive and Mechanical Engineering

This thesis examines the application for a license to organize a special vocational degree in Vehicle Technology for the City of Helsinki. The city already has a license to organize vocational training, so this is an application to change the license. Vocational education is provided practically Helsinki-owned educational institution Stadin AO, Helsinki Vocational College and Adult Institute.

The thesis deals inspects legislation related to the application, as well as the instructions of the Ministry of Education and Culture and the Finnish National Agency for Education. In addition, the work describes the decision-making process related to the application the city of Helsinki.

During the research, it was noticed that the most important document in the application should be the degree-specific competence assessment implementation plan. An implementation plan for the evaluation of skills at the general level had been made for Stadin AO earlier. However, a degree-specific version of this is required for the application.

The thesis came to the conclusion that a reasonable way to implement a degree-specific competence assessment implementation plan based on a general plan is to guide the display environment, vocational skills contents, display of other competences as well as guidance related to the selection of competence assessors by degree.

During this thesis, the final degree-specific competence assessment implementation plan has not yet been completed, but its form and content are being developed by larger work team. The goal of the working team is to make the completed plan a model for future organization permit applications.

Keywords: Vocational education, specialist vocational qualification, competence assessment implementation plan

Sisällys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
2	Ammatillinen koulutus	2
2.1	Suomen koulutusjärjestelmä	2
2.2	Ammatillinen koulutus Suomessa	4
2.3	Ajoneuvoalan ammatillinen koulutus Helsingissä	9
2.4	Ammatillinen perustutkinto (PT)	10
2.5	Ammattitutkinto (AT)	12
2.6	Erikoisammattitutkinto (EAT)	13
3	Ammatillisen koulutuksen järjestämislupa	14
3.1	Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan hakeminen	14
3.2	Järjestämisluvan saamisen edellytykset ja hakemuksessa oltavat tiedot	15
4	Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen	16
4.1	Hakemuksen perustelut	16
4.2	Hakuprosessi Helsingin kaupungilla Stadin ammatti- ja aikuisopistossa	17
4.3	Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma (OAT)	19
4.3.1	Stadin AO:n ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisen arviointisuunnitelma	19
4.3.2	Tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma	21
5	Yhteenveto	23
	Lähteet	26
	Liitteet	
Liite 1:	Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon muodostuminen	
Liite 2:	Näyttöjen suunnittelu tutkinnon osittain, ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto	

Lyhenteet

AT	Ammattitutkinto
AKL	Autoalan Keskusliitto ry
EAT	Erikoisammattitutkinto
HOKS	Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma
KASKO	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
OAT	Osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelma
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH	Opetushallitus
PT	Perustutkinto
Stadin AO	Stadin ammatti- ja aikuisopisto
Tutka	Tutkintojen kehittäjäopettaja
Tuva	Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli valmistella Stadin ammatti- ja aikuisopistolle (Stadin AO) ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan muutoshakemusta siten, että oppilaitokselle saadaan haettua Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämislupa. Työssä kuvataan muutoksen hakuprosessia ja kuvataan hakemuksen jättämisen edellytykset ja siihen tarvittavaa materiaalia. Erityisen tärkeäksi osaksi muutoshakemusta on noussut tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteutus suunnitelma.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on Suomen suurin ammatillinen oppilaitos. Oppilaitos on kokonaan Helsingin kaupungin omistama, ja siellä opiskelee vuosittain lähes 22 000 nuorta ja aikuista yli 50 ammattiin. Tällä hetkellä toimintaa on 14 eri toimipaikassa. Henkilöstöä on noin 1000 henkeä (Stadin ammatti- ja aikuisopisto 2023).

Stadin AO:ssa tarjotaan ammatillisen peruskoulutuksen lisäksi ammatillista täydennyskoulutusta, oppisopimuskoulutusta sekä nivelvaiheen koulutusta, joka pitää sisällään tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (Tuva).

Helsingin kaupunki on antanut Stadin AO:lle tehtäväksi kouluttaa Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle osaajia tämän päivän ja myös tulevaisuuden työelämän tarpeisiin. Tärkeänä tehtävänä on tarjota opiskelijoille valmiutta ja osaamista selviytyä työelämän ja yhteiskunnan asettamista haasteista. Lisäksi tavoitteena on hyvän ammattitaidon lisäksi antaa valmiudet itsensä kehittämiseen myös tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Ajoneuvoalan yhteistyöyrityksiltä on tullut oppilaitokselle viestiä tarpeesta varmistaa, että niiden henkilökunnan osaamisen taso vastaa tänä päivänä ja tulevaisuudessa tarvittavaa tasoa. Tästä on seurannut se, että Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on lähdetty toteuttamaan ajoneuvoalan ammattitutkintotasoista koulutusta, johon oppilaitoksella on järjestämislupa. Nyt on esille noussut tarve

myös jatkaa koulutuspolkuja ajoneuvotekniikan erikoisammattitutkinnon tasolle. Tähän ei oppilaitoksella tällä hetkellä ole järjestämislupaa, mutta se halutaan saada.

2 Ammatillinen koulutus

Tässä luvussa tarkastellaan Suomen koulutusjärjestelmää ja kuvataan erityisesti ammatillisen koulutuksen rakennetta, toteuttamista, osaamistasoja ja koulutukseen hakeutumista. Lähemmin tarkastellaan ajoneuvoalan ammatillista koulutusta ja osaamisen kartuttamista ammatillisen opintopolun kautta.

2.1 Suomen koulutusjärjestelmä

Suomessa osaamisen perusta luodaan perusopetuksessa, joka kestää kaikilla yhdeksän vuotta. Tämän jälkeen oppivelvollisten on hakeuduttava toisen asteen koulutukseen. Suomessa oppivelvollisuuslaki määrittelee, että kaikki henkilöt ovat oppivelvollisia peruskoulusta alkaen, kunnes he ovat suorittaneet hyväksytysti ammatillisen tutkinnon tai ylioppilas tutkinnon tai henkilö on täyttänyt 18 vuotta. Oppivelvollisuuden tavoite on se, että kaikille taataan yhteiskunnassa edellytettävä perusosaaminen ja edistetään mahdollisuuksia kehittää itseään kykyjensä ja eteen tulevien tarpeiden mukaisesti. Lailla tavoitellaan myös yhteiskunnan toimimisen kannalta riittävän korkeaa koulutuksen ja osaamisen tasoa. Oppivelvollisille koulutus on maksutonta. (Oppivelvollisuuslaki 2020: §1, §2, §16.)

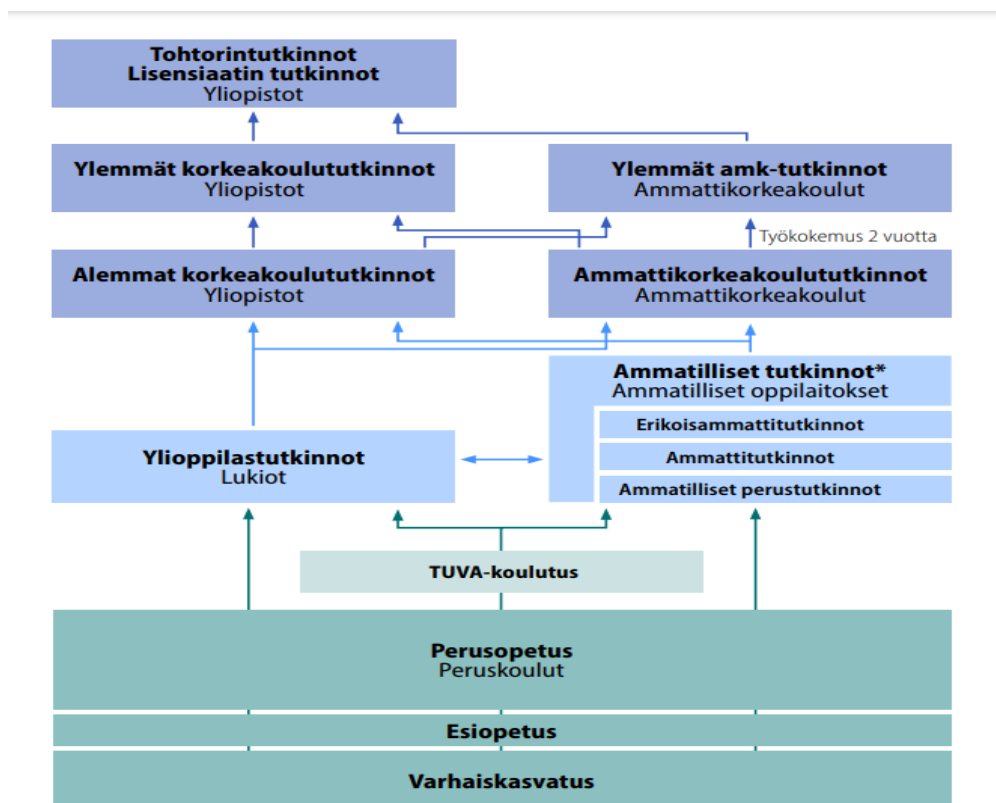
Kuvassa 1 on esitetty Suomen koulutusjärjestelmä. Tästä selviää, että pohjatyötä tehdään jo varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteydessä. Perusopetuksen jälkeen henkilö voi edetä erilaisia polkuja hankkiessaan lisää osaamista. Valittavana on lukio-opinnot tai ammatilliset opinnot. Lukio-opinnot ovat niin sanottuja yleissivistäviä opintoja ja antavat hyvät perustaidot jatko-opintoihin ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Ammatillisessa koulutuksessa hankitaan osaamista joltain tietyltä ammattialalta, jolloin ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on jo valmiudet työllistyä oman alan töihin. Myös ammatillinen polku

antaa opiskelijalle jatko-opintokelpoisuuden tutkinnon jälkeen ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa.

Kolmantena vaihtoehtona ammatillisen- ja lukiokoulutuksen yhdistelmä eli kaksoistutkinto. Tässä ammatillisten opintojen valinnaisia opintoja korvataan lukio-opinnoilla. Lukion oppimäärää ei suoriteta kokonaan, vaan opiskellaan vain kirjoitettavia aineita. Opiskelija suorittaa samanaikaisesti ylioppilastutkinnon ja ammatillisen tutkinnon. Tämä vaihtoehto ei ole ollut kovin suosittu viime vuosina ajoneuvoalan koulutuksessa Helsingissä. Stadin AO:ssa ajoneuvoalalla on viime vuosina aloittanut kaksoistutkinnon opinnot noin viisi opiskelijaa vuosittain.

Ammatillinen koulutus sisältää kolme eritasoista tutkintoa:

- ammatillinen perustutkinto
- ammattitutkinto
- erikoisammattitutkinto.

Kuva 1. Opetus- ja kulttuuriministeriön kuvaus koulutusjärjestelmästä Suomessa (Suomen koulutusjärjestelmä 2023.)

2.2 Ammatillinen koulutus Suomessa

Suomessa on päätetty ammatillisen koulutuksen tehtäväksi kehittää opiskelijan ammatillista osaamista ja ihmisenä kasvua yhteiskunnassa pärjääväksi jäseneksi. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on vastata työelämän osaamistarpeisiin, tukea elinikäistä oppimista, edistää yrittäjyyttä ja myös kehittää työelämää. (Ammatillinen koulutus 2023.)

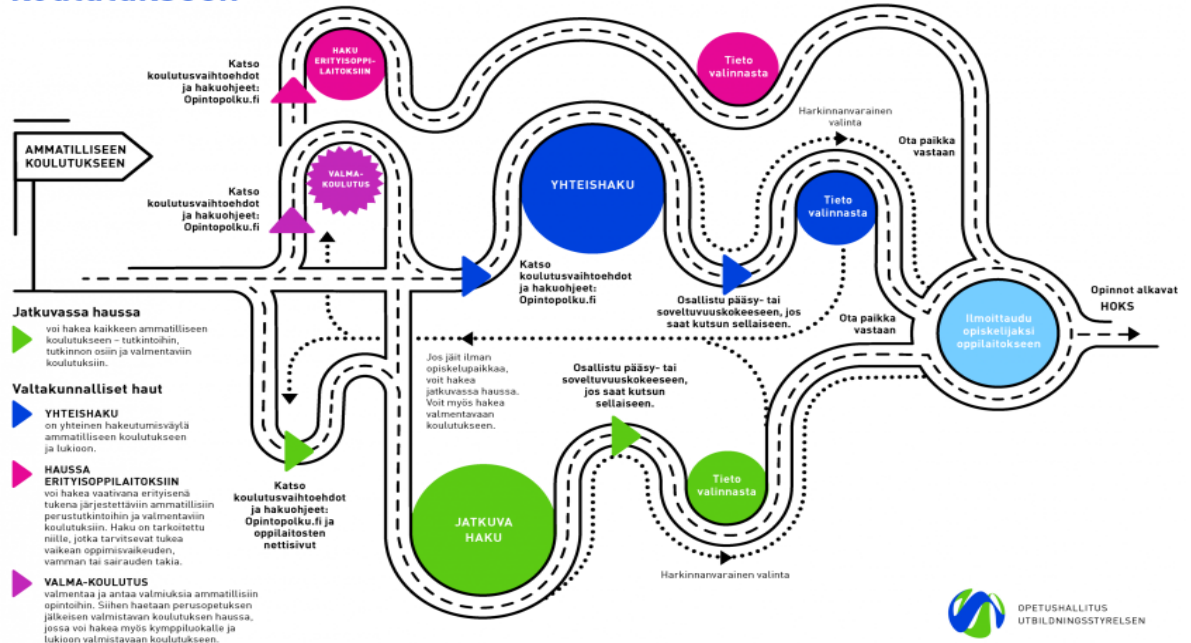
Ammatillinen koulutus on tarkoitettu kaikille henkilöille, joilta puuttuu ammatillisesti suuntautunut tutkinto tai joilla on tarve lisätä osaamista omalta ammatilaltaan. Koulutuksessa ei eritellä nykyisin erikseen nuoria opiskelijoita tai aikuisia. Koulutuksen tavoite on tarjota jokaiselle opiskelijalle ammatillista osaamista oman ja työelämän tarpeen mukaisesti. Uuden osaamisen hankkimisessa painotetaan puuttuvan osaamisen hankkimista. Opiskelija voi suorittaa tutkinnon osia, mutta edelleen yleensä tavoitteena on suorittaa koko tutkinto. (Ammatillinen koulutus Suomessa 2023.)

Ammatilliseen koulutukseen hakeutuu koko maassa noin puolet perusopetuksen päättäneistä. Pääkaupunkiseudulla tämä luku on noin 40 %. Vuonna 2018 ammatillisessa koulutuksessa opiskeli yli 300 000 opiskelijaa, joista hiukan yli puolet oli 15–24-vuotiaita. Selvästi suurin osa suoritetuista tutkinnoista oli ammatillisia perustutkintoja (54 500 kpl), mutta niiden lisäksi suoritettiin ammattitutkintoja 17 200 kpl ja erikoisammattitutkintoja 7 900 kpl. (Ammatillinen koulutus Suomessa 2023.)

Ammatilliseen koulutukseen on mahdollista hakeutua suoraan perusopetuksen jälkeen yhteishaussa tai myöhemmin jatkuvan haun kautta. Useissa ammattiopilaitoksissa jatkuvaa hakua toteutetaan lähes ympäri vuoden. Haasteena monille ammatilliseen koulutukseen hakeutuville on oman alan ja osaamisalan löytäminen. Ammattitaitoisten opinto-ohjaajien vaikutus opiskelijan polkuun on

melko suuri. Kuvassa 2 on esitetty ammatilliseen koulutukseen hakeutujan polut.

Näin haet ammatilliseen koulutukseen

Kuva 2. Ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen polut (Ammatillinen koulutus Suomessa 2023.).

Nuorille suoraan perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen hakeville opiskelijoille yleisin vaihtoehto on hakea yhteisvalinnassa, jonka kautta suurin osa nuorista saa opiskelupaikan. Aikuiset ja jatko-opiskelijat hakevat jatkuvan haun kautta. Joillakin aloilla järjestetään soveltuvuuskokeita, mutta niiden määrä on viime vuosina vähentynyt.

Ammatillista koulutusta ohjataan lailla ammatillisesta koulutuksesta. Siinä määritetään, että ammatillisen koulutuksen tehtävänä aikaisemmin mainittujen lisäksi on antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankintatavasta riippumatta (Laki ammatillisesta koulutuksesta 2017: §2). Tämä korostaa lain henkeä, joka korostaa osaamista, ei sitä, miten osaaminen on hankittu.

Ammatillisten tutkintojen suorittamiseksi vaadittava osaaminen ja sen arviointi on määritelty tutkinnon perusteissa. Tutkinnon perusteista päättää Opetushallitus. Tutkinnon perusteissa määritetään myös tutkinnon osaamisalat, tutkintonimikkeet ja se minkälaisista tutkinnon osista tutkinto muodostuu. Perusteet uudistetaan muutaman vuoden välein vastaamaan senhetkistä osaamistarvetta. Uudistustyössä on mukana mm. työ- ja elinkeinoelämän ja koulutuksen järjestäjien edustajia. Ammatillisten tutkintojen perusteet löytyvät ePerusteet sivustolta osoitteesta <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/amatillinen>. (Tutkintojen perusteet 2023.)

Nykyisen lain, joka tuli voimaan vuonna 2018, ehkä suurimpia uudistuksia oli osaamisperusteisuuden vahvistaminen ja aika sidonnaisuuden poistaminen tutkinnon suorittamisesta. Lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) yhteistyössä opiskelijan kanssa. Sitä päivitetään osaamisen karttuessa. Tutkinto suoritetaan antamalla näyttöjä osaamisesta. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus tunnustaa tutkintoon kuuluva aikaisemmin hankittu osaaminen. Sillä, miten osaaminen on hankittu, ei ole merkitystä. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 2017: § 44, § 45, § 46 ja § 47.)

Opiskelijan aloittaessa opintonsa hänelle tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Käytännössä suunnitelman tekee oma-opettaja opiskelijan kanssa yhdessä. Ensimmäiseksi kirjataan opiskelijan opintojen tavoite. Tavoitteena voi olla koko tutkinnon tai vain joidenkin tutkinnon osien suorittaminen. Suunnitelmaan kirjataan opiskelijan aikaisemmin hankkima osaaminen ja miten se osoitetaan. Tärkeänä osana suunnitelmaa on se, miten puuttuva osaaminen on tarkoitus hankkia. Opiskelijan olemassa olevaa osaamista verrataan ammatillisen tutkinnon perusteisiin ja näin kartoitetaan puuttuva osaaminen.

Yleensä osaamista hankitaan osallistumalla oppilaitoksessa järjestettävään opetukseen ja harjoitustöiden tekemiseen, itsenäisellä opiskelulla sekä työpaikalla tapahtuvana oppimisena. Suurin osa opiskelijoista yhdistää näitä kaikkia

omaan opiskeluunsa siten, että opintojen edetessä työpaikalla tapahtuvan oppimisen painoarvo ja määrä lisääntyvät. Suunnitelmassa määritetään opiskelijan tarvitsemaa ohjausta ja tukea opintoihin. HOKS-suunnitelmaa päivitetään opintojen edetessä ja suunnitelmien tarkentuessa tai muuttuessa koko opiskelun ajan. (Henkilökohtaistaminen 2023.) Kuvassa 3 esitetään henkilökohtaistamisprosessi kaaviokuvana

Kuva 3 Henkilökohtaistamisprosessi (oph).

Opiskelijan työpaikalla tapahtuvaa oppimista suunniteltaessa on tärkeä varmistua siitä, että opiskelijalla on riittävät valmiudet lähteä työpaikalle oppimaan uusia asioita tavoitteellisesti. Työpaikalla opitaan aina tärkeitä työelämän taitoja, mutta myös muut opittavat tavoitteet on kirjattava suunnitelmaan ja käytävä läpi työpaikan ohjaajan kanssa. Opiskelijan pitää päästä oppimaan uusia asioita ja syventämään jo osattua käytännön työtehtäviä tekemällä. Opiskelijan pitää päästä tekemään työpaikalla asetettujen oppimistavoitteiden mukaisia työtehtäviä.

Oppimistavoitteet tulevat tutkintojen osien ammattitaitovaatimuksista. Työpaikan esihenkilöllä on tärkeä rooli opiskelijan oppimisen mahdollistajana. Tämä edellyttää, että opiskelijalla on mahdollisuus tehdä töitä monipuolisesti ja riittävän hyvin ohjattuna. Hyvin hoidettu opiskelijan ohjaus ja monipuolisten työtehtävien tarjoaminen työpaikalla vaikuttaa opiskelijoiden kuvaan yrityksestä työnantajana ja tekee yrityksestä halutun työpaikan. Tämä korostuu erityisesti perustutkintoa suorittavien opiskelijoiden kohdalla. Tätä kautta yritykseen hakeutuu useita työpaikanhakijoita, joista yritys pääsee valitsemaan itselleen sopivimmat työntekijät opintojen jälkeen ja monesti jo opintojen aikana (Työelämässä oppiminen luo mahdollisuuksia. 2020.)

Työpaikalla tapahtuvaa oppimista voidaan toteuttaa kahdella eri periaatteella, koulutussopimuksella tai oppisopimuksella. Koulutuksen järjestäjän on aina varmistettava, että työpaikka, jossa opiskelijan on tarkoitus opiskella, on riittävän laadukas ja opiskelijalla on mahdollisuus opiskella työpaikalla ohjatusti henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittuja asioita. Kummallakin tavalla voidaan opiskella pieni osa tutkinnon osasta tai jopa koko tutkinto.

Koulutussopimus on yleensä perustutkintoa suorittavilla opiskelijoilla ensimmäinen sopimus, jolla he toteuttavat ensimmäiset opintonsa työpaikalla. Opiskelijan on tarkoitus hankkia työpaikalla osaamista normaalien käytännön työtehtävien yhteydessä. Sopimuksessa nimetään oppilaitoksen edustaja, joka ohjaa opiskelua ja varmistaa HOKS:n tavoitteiden toteutumisen. Myös työpaikalta nimetään henkilö, joka sitoutuu toimimaan opiskelijan ohjaajana. Opiskelija ei ole työsuhhteessa yritykseen, eikä hänelle näin ollen makseta myöskään palkkaa. Myöskään työnantaja ei lähtökohtaisesti saa korvausta opiskelijan ohjaamisesta. (Työelämässä oppiminen 2023.)

Toinen tapa toteuttaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista on oppisopimus. Tällöin opiskelija on määräaikaisessa työsuhhteessa yrityksen kanssa ja hänelle maksetaan tästä palkkaa. Koulutuksen järjestäjä kuitenkin vastaa opetuksen sisällöstä ja opetusjärjestelyistä. Yleensä osa osaamisen hankkimisesta ja ohjauksesta toteutetaan oppilaitoksen toimesta lähijaksoilla tai etäohjauksella. Suurin osa osaamisesta hankitaan kuitenkin työpaikalla. Tämän mahdollistuminen on varmistettava yrityksen kanssa tehtävän sopimuksen yhteydessä. Oppisopimuskoulutuksessa yritykselle maksetaan koulutuskorvausta opiskelijan ohjaamisesta. (Työelämässä oppiminen 2023.)

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osien edellyttämä osaaminen pitää osoittaa tekemällä työtehtäviä oikeissa työtilanteissa. Näitä osaamisen osoittamisia kutsutaan näytöiksi. Lähtökohtaisesti näyttö on tarkoitus toteuttaa työpaikoilla, mutta perustelluista syistä voidaan näyttö toteuttaa myös muualla. Opiskelijalle pitää järjestää pikaisesti tilaisuus näyttää osaamisensa, sen jälkeen,

kun opiskelijan on katsottu saavuttaneen tutkinnon osan edellyttämä osaaminen.

Näytön antamisen yhteydessä arvioidaan opiskelijan saavuttamaa osaamisen tasoa. Arvioinnilla varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut riittävät ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet sekä annetaan palautetta osaamisen tasosta. Arviointi perustuu opetussuunnitelman tutkinnon osittain määriteltyihin osaamisen tasoihin.

Arvioinnin toteuttajilla on oltava riittävän hyvä osaaminen arvioitavan tutkinnon osan sisältöihin sekä osaamista arviointiin. Lähtökohtaisesti arvioinnin toteuttaa koulutuksen järjestäjän edustaja, joka on yleensä opettaja ja työpaikan edustajana toimiva työpaikkaohjaaja. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on opastaa työpaikan edustaja toteuttamaan osaamisen arviointi opetussuunnitelman perusteiden periaatteiden mukaisesti. Perustelluista syistä arvioinnin voi suorittaa myös kaksi opettajaa. Näin arviointi toteutetaan yleensä silloin, kun näyttö toteutetaan poikkeuksellisesti esimerkiksi oppilaitoksen asiakaskorjaamossa.

Arvioinnin yhteydessä opiskelijalla on myös mahdollisuus itse arvioida omaa osaamistaan. Tämä on tärkeä osa oman ammattitaidon kehittymisessä ja sen arvioimisessa mitä osaamista vielä pitää hankkia lisää. Opiskelijan antama itsearviointi ei kuitenkaan vaikuta varsinaiseen osaamisen arviointiin tai tutkinnon osan osaamisesta annettavaan arvosanaan. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 2017: §53.)

2.3 Ajoneuvoalan ammatillinen koulutus Helsingissä

Autoalan eli nykyisin ajoneuvoalan ammatillista koulutusta on toteutettu Suomessa järjestelmällisesti jo 1950-luvulta lähtien. Vuonna 1955 valmistui Helsingin Vallilaan Sturenkadun varteen Helsingin kaupungin valmistavan poikien ammattikoulun uusi koulurakennus. Tässä rakennuksessa alkoi myös uutena autoalan ammatillinen koulutus. Auto-osastolle otettiin vuosittain yli 50 oppilasta.

Aluksi koulutettiin auton asentajia, mutta jo 50-luvulla koulutus laajeni autosähköasentajien ja automaalarien kouluttamiseen (Autio 1999: 28).

Autojen määrän kasvaessa kovaa vauhtia tarvittiin huolto- ja korjaustöihin lisää ammattitaitoista työvoimaa. Vallilassa sijainneet tilat kävivät nopeasti pieniksi, ja ne osoittautuivat myös epäkäytännöllisiksi, eivätkä ne vastanneet työsuojelun vaatimuksiin. Niinpä Helsinki päätti rakentaa uuden oppilaitoksen Haagaan. Uuden perustetun ammattikoulun nimeksi tuli Haagan ammattikoulu ja toiminta uusissa tiloissa alkoi 15. elokuuta 1967. Tiloihin sijoittui autoalan koulutuksen lisäksi kone- ja metallialan opetusta. Vuosien mittaan oppilaitoksen nimi ja organisaatio on vaihtunut useita kertoja, mutta autoalan opetus jatkuu Helsingin kaupungin järjestämänä edelleen samoissa tiloissa (Autio 1999: 49–51).

Tällä hetkellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opiskelee noin 600 opiskelijaa ajoneuvoalan opintoja. Iso osa opinnoista toteutetaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun ajoneuvoalan yritysten kanssa. Yhteistyöyrityksiä, joissa opiskelijat toimivat, on noin 140.

2.4 Ammatillinen perustutkinto (PT)

Ammatillista perustutkintoa hakeudutaan monesti opiskelemaan suoraan peruskoulun jälkeen. Perustutkinnon suorittaminen antaa opiskelijalle mahdollisuuden hankkia laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet valitsemalleen alalle. Perustutkinnon suorittamisen yhteydessä opiskelija pääsee myös tutustumaan alan työelämään työpaikoilla tapahtuvan opiskelun kautta. Ammatillisen perustutkinnon suorittamisen yhteydessä opiskelija saa myös erikoistuneempaa osaamista valinnaisten opintojen kautta. Näin osaamista voidaan suunnata esimerkiksi työelämän tarpeiden mukaisesti. (Tutkintorakenne ja tutkinnot 2023.)

Ammatillisten perustutkintojen laajuus on määritelty osaamispisteinä 180 osaamispisteeksi. Osaamispisteet eivät kuvaa opiskeluun tai opetukseen tarvittavaa aikaa, vaan sillä kuvataan, kuinka kattava tutkinnon osan osaaminen on suh-

teessa koko tutkinnon tavoitteisiin. Pisteet kertovat myös osaamisen vaikeudesta ja kattavuudesta. Opinnoista on lähtökohtaisesti 145 osaamispistettä ammatillisia opintoja ja 35 osaamispistettä yhteisiä opintoja, joiden osa-alueet ovat Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen ja Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. (Tutkintojen perusteet 2023.)

Ajoneuvoalan perustutkinto sisältää kolme osaamisalaa. Osaamisalat vaikuttavat opiskelijan opiskeltaviin tutkinnonosiin ja suoraan valmistuvan opiskelijan ammattinimikkeeseen. Ajoneuvoalan perustutkinnon osaamisalat ja tutkintonimikkeet ovat seuraavat:

Ajoneuvotekniikan osaamisala: automekaanikko, diagnoosimekaanikko, hyötyajoneuvomekaanikko tai pienkonemekaanikko.

Myynnin osaamisala: ajoneuvomyyjä, huoltomyyjä tai varaosamyyjä.

Vauriokorjauksen osaamisala: autokorimekaanikko tai automaalari.

Kaikilla ajoneuvoalan perustutkinnon suorittaneilla on hyvä kokonaiskuva alasta sekä siihen liittyvästä työturvallisuudesta, ympäristömääräyksistä sekä omaan työhön liittyvästä lainsäädännöstä. Ajoneuvotekniikan osaamisalan suorittanut osaa toimia autojen huolto- ja korjaus- sekä vianhakutehtävissä korjaamalla. Osaaminen voi painottua valittujen opintojen kautta ajoneuvojen sähköisten järjestelmien tuntemiseen tai hyötyajoneuvojen tekniikan syvällisempään osaamiseen. (Tutkintojen perusteet 2023.)

Vauriokorjauksen osaamisalan tutkinnon suorittaneella on hyvät perusvalmiudet nykyaikaisten autojen vauriokorjaukseen. Opinnot suuntaavat osaamisen korinkorjaukseen tai autojen maalaukseen. Korinkorjaukseen suuntautunut tuntee kolarikorjauksen työmenetelmät ja osaa tehdä laskelmat korjauksen kannattavuudesta ja eri menetelmien soveltuvuudesta työhön. Hän osaa käyttää erilaisia oikaisu- ja liitosmenetelmiä työn vaatimalla tavalla. Automaalaukseen erikoistuneen henkilön osaamista ovat auton rakenteiden pohjustukset maalausta varten sekä pohja- ja korjausmaalaukset. (Tutkintojen perusteet 2023.)

Myyntin osaamisalan suorittaneen osaaminen voi suuntautua ajoneuvojen myyntiin tai vara- ja huolto-osien myyntiin. Tämän osaamisalan taidoissa painottuu asiakaspalvelun osaaminen ja yrityksen taloudellisten asioiden huomioiminen. (Tutkintojen perusteet 2023.)

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa voi tällä hetkellä opiskella kaikilla ajoneuvo-tekniikan perustutkinnon osaamisaloilla ja valmistua kaikkiin ammattinimikkeisiin.

2.5 Ammattitutkinto (AT)

Ammattitutkintoa lähdetään opiskelemaan monesti sen jälkeen, kun perustutkinnon suorittamisen jälkeen on oltu työelämässä 3–5 vuotta. Ammattitutkinnossa täydennetään työelämässä saatua syvällisempää osaamista. Osaamisen todentaminen kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin. Ammattitutkintokoulutusta käytetään esimerkiksi ajoneuvoalalla myös ajoneuvojen merkkikohtaisen osaamisen syventämiseen ja työnjohdon kouluttamiseen. Ammattitutkintokoulutus toteutetaan useimmiten oppisopimuskoulutuksena.

Stadin AO:ssa on aloitettu tänä syksynä eräälle autoalan yhteistyöyritykselle suunnattu lähiesimiestyön ammattitutkinnon koulutus, jonka opinnot on räätälöity lähiesimiestyön ammattitutkinnon ja ajoneuvoalan ammattitutkinnon opinnoista yrityksen tarpeen mukaisesti. Kyseisellä yrityksellä on kiinnostusta jatkaa henkilöstön koulutusta jatkossa myös ajoneuvotekniikan erikoisammattitutkinnon tasolle.

Ajoneuvoalan ammattitutkinnon suorittaneella katsotaan olevan hyvä kokonaisnäkemys ajoneuvoalasta. Hän tuntee ajoneuvoalaa säätelevät lait asetukset ja määräykset, ja hänellä on useiden vuosien kokemus alan työtehtävistä.

Ajoneuvoalan ammattitutkinnon opinnot suuntautuvat opiskelijan tarpeiden mukaisesti jollekin viidestä osaamisalasta: Myyntin- ja asiakaspalvelun osaamis-

ala, Vaurikorjauksen osaamisala, Korjaamopalvelun osaamisala, Rengaspalvelun osaamisala tai Työnjohdon osaamisala. (Ajoneuvoalan ammattitutkinto 2018.)

2.6 Erikoisammattitutkinto (EAT)

Erikoisammattitutkintoa lähdetään suorittamaan yleensä, kun perustutkinnon tai ammattitutkinnon jälkeen on oltu työelämässä noin viisi vuotta. Usein on suoritettuna alan ammattitutkinto. Erikoisammattitutkinnon suorittaja osoittaa tutkintoa suorittaessaan ammattitutkintoa syvällisempää, erikoistuneempaa ja monialaista työelämän tarpeisiin perustuvaa osaamista. Erikoisammattitutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa alansa vaativinta ammattitaitoa ja tutkintoa kutsutaan myös mestaritutkinnoksi.

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon suorittaneella on laaja kokonaisnäkemys ja osaaminen ajoneuvoalasta ja sen vaatimuksista. Hän voi toimia omalla osaamisalallaan itsenäisesti ja tuntee alan lainsäädännön, työturvallisuus asiat sekä toteuttaa työssään ympäristöystävällisiä toiminta periaatteita. Tutkinnon suorittaja osaa myös ottaa huomioon kustannustehokkuuden ja laatuvaatimukset suunnitellessaan omaa sekä yhteisönsä työskentelyä. (Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto 2018.)

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto koostuu neljästä osaamisalasta ja seitsemästä tutkintonimikkeestä. Tutkintonimike riippuu osaamisalalta valituista opinnoista. Osaamisalat ja tutkintonimikkeet ovat seuraavat:

Ajoneuvoalan esimiestyön osaamisala: korjaamon esimies tai korjaamon työnjohtaja.

Korjaamopalvelun osaamisala: korjaamon esimies tai korjaamon työnjohtaja.

Vaurikorjauksen osaamisala: autokorimestari tai automaalarimestari.

Myynnin ja asiakaspalvelun osaamisala: automyyjä (EAT), konemyyjä (EAT) tai varaosamyyjä (EAT).

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon laajuus on määritelty 180 osaamispisteeksi. Tutkinto koostuu eri osaamisaloille määritellyistä pakollisista opinnoista, joita on 50–60 osaamispistettä sekä osaamisalaan liittyvistä valinnaisista tutkinnon osista, joita opiskellaan 120–130 osaamispistettä. Kaikkiaan Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto sisältää 31 eri tutkinnon osaa. Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon rakenne, osaamisalat ja tutkinnon osien nimet on esitelty liitteessä 1. (Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto 2018.)

3 Ammatillisen koulutuksen järjestämislupa

Suomessa ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen vaatii opetus- ja kulttuuriministeriön antaman tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan. Ministeriö myös rahoittaa koulutusta suurelta osin valtion talousarvion määrärahoista. Rahoitus ohjataan suoraan koulutuksen järjestäjälle, joka päättää, mihin ja miten rahat käytetään.

Tällä hetkellä Suomessa on kaikkiaan 136 ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Näistä 8 on kuntia, 33 kuntayhtymiä ja 94 säätiöitä tai osakeyhtiöitä. Viime vuosina suuntaus on ollut se, että koulutuksen järjestäjien lukumäärä on pienentynyt voimakkaasti ja koko kasvanut. (Ammatillisen koulutuksen järjestäminen 2023.) Tässä työssä koulutuksen järjestäjänä on Helsingin kaupunki.

3.1 Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan hakeminen

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä voidaan hakea ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa uutena toimijana tai muutosta jo voimassa olevaan järjestämislupaan. (Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvat 2023.) Helsingin kaupungilla on jo voimassa oleva ammatillisen koulutuksen järjestämislupa, joten kyseessä on muutos järjestämislupaan.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan muutoksenhakuun pitää olla hyvin perusteltu syy. Tällaisia syitä voivat olla uuden tutkinnon koulutustarve, työvoimakoulutuksen tarve, ammattipätevyyskoulutuksen järjestäminen, ammatillisen koulutuksen tehtävä tai esimerkiksi koulutuksen järjestäjän organisaation muutos. (Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvat 2023.)

Ammatillisen tutkinnon ja koulutuksen järjestämisluvan muutoksen hakeminen on pitkä prosessi. Hakemus on lähetettävä ministeriöön vähintään 6 kk ennen kuin koulutusta on tarkoitus aloittaa. Tällä hetkellä käsittelyajaksi on ilmoitettu vähintään 7 kuukautta.

3.2 Järjestämisluvan saamisen edellytykset ja hakemuksessa oltavat tiedot

Hakemuksesta on käytävä ilmi, että kyseiselle tutkinnolle ja koulutukselle on selkeästi tarvetta ottaen huomioon muu vastaava koulutus koko valtakunnassa. Lisäksi hakijan pitää pystyä todentamaan, että sillä on taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet tutkintojen ja koulutusten toteuttamiseen, riittävän hyvät yhteistyöverkostot työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä koulutuksen toteuttamiseen riittävä osaaminen. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 2017: § 28.)

Edellisten lisäksi on hakemuksesta käytävä ilmi haettavan tutkinnon ja koulutuksen suunniteltu aloittamisajankohta, opetus- ja tutkintokieli, toiminta-alue sekä toiminnan suunniteltu laajuus vuosittaisina opiskelijamäärinä. Näiden lisäksi on hakemukseen liitettävä tutkinto- tai koulutuskohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma. (Asetus ammatillisesta koulutuksesta 2017: § 7.)

4 Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen

4.1 Hakemuksen perustelut

Suomessa on Opetushallituksen tilastojen mukaan tällä hetkellä 20 koulutuksen järjestäjällä Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämislupa. Näistä pääkaupunkiseudulla toimii kahdeksan koulutuksen järjestäjää, mutta vain kaksi tarjoaa tällä hetkellä kyseiseen tutkintoon valmentavaa koulutusta. (Koulutuksen järjestäjä- ja oppilaitosverkko 2023.)

Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on ajoneuvotekniikan perus- ja ammattitutkinnon järjestämislupa. Työelämän yhteistyöyrittäjiltä on saatu palautetta, että niillä on tarvetta jatkokouluttaa omien työntekijöidensä osaamista vastaamaan tämän päivän vaatimuksia. Kuten jo aiemmin mainittiin, on jo aloitettu erään alan toimijan kanssa johtamisen ammattitutkinnon ja ajoneuvoalan ammattitutkinnon opinnoista koostettu suunnattu koulutus. Kyseisellä yrityksellä on myös halua jatkaa työntekijöidensä kouluttamista ajoneuvoalan erikoisammattitutkintotasolle saakka.

Suomessa toimii tällä hetkellä 37 työelämätoimikuntaa, jotka Opetushallitus on nimennyt. Työelämätoimikuntiin kuuluu edustajia opetusosalta, yritysten edustajia ja yrittäjiä. Toimikuntien tehtävänä on olla mukana kehittämässä ammatillisten tutkintojen sisältöä ja rakennetta, osallistua koulutuksen laadun arviointiin sekä käsitellä opiskelijan osaamisen arviointiin liittyviä oikaisupyyntöjä. (Työelämätoimikuntien tehtävät ja kokoonpano 2023.)

Ajoneuvoalan työelämätoimikunnan viimeisimmässä tilannekuvassa 2020–2021 todetaan teknologian nopean kehityksen tuottavan tarpeen saada sähkö- ja vi-kadiagnostiikkaa hallitsevia työntekijöitä huomattavasti lisää. Sekä uusia että jo alalla olevia työntekijöitä on koulutettava uudelle ammattitaidon tasolle, ja tässä Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon rooli tulee kasvamaan oleellisesti. (Ajoneuvoalan työelämätoimikunnan tilannekuva 2020–2021.)

Autoalan Keskusliitto ry (AKL) on merkittävä autoalan yritysten edustaja Suomessa. AKL on todennut, että pääkaupunkiseudulla on paljon autoalan yrityksiä ja ne tarvitsevat täydennyskoulutusta työntekijöilleen. Stadin ammatti- ja aikuisopisto on merkittävä ajoneuvoalan kouluttaja, jonka pitäisi pystyä tarjoamaan ajoneuvoalan erikoisammattitutkintokoulutusta.

Näiden yllä mainittujen perusteiden pohjalta on Stadin ammatti- ja aikuisopistossa päädytty siihen, että Ajoneuvotekniikan erikoisammattitutkinnon järjestämislupaa lähdetään hakemaan.

4.2 Hakuprosessi Helsingin kaupungilla Stadin ammatti- ja aikuisopistossa

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on osa Helsingin kaupunkia. Helsingin kaupungilla on ammatillisen koulutuksen järjestämislupa, jota Stadin AO toteuttaa. Opetus- kulttuuriministeriön ohjeen mukaan ammatillisen koulutuksen järjestämisluvun muutoksen hakeminen edellyttää koulutuksen järjestäjän virallista päätöstä muutoksen hakemisesta. Lisäksi hakemuksen on allekirjoitettava henkilö, jolla on virallinen nimenkirjoitusoikeus. Nämä vaatimukset tekevät hakemuksen teosta isossa organisaatiossa melko pitkän prosessin.

Helsingin kaupungin toiminta on jaettu neljään toimialaan. Näistä Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (Kasko) vastaa varhaiskasvatuksesta, lukio- ja ammatillisesta koulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä. Kaskon alaisuudessa työskentelee noin 15 000 henkilöä. Kaskoa johtaa toimialajohtaja ja toisen asteen koulutuksesta vastaa lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön päällikkö.

Stadin AO toimii Kaskon alaisuudessa, ja sitä johtaa ammatillisen koulutuksen päällikkö, joka toimii myös oppilaitoksen johtavana rehtorina. Oppilaitoksen toiminta on jaettu viiteen kampukseen, ja jokaista niistä johtaa oma rehtori. Rehtoreiden alaisuudessa toimii 31 koulutuspäällikköä. (Stadin ammatti- ja aikuisopisto 2023.)

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen alkoi siitä, että ajoneuvoalan koulutuspäällikkö oli tullut siihen tulokseen, että kyseisen erikoisammattitutkinnon koulutukselle on tarvetta Helsingissä. Tarve tulee yhteistyöyrityksiltä, kuten aikaisemmin on jo mainittu.

Hakuprosessi eteni siten, että valmisteltiin perusteltu esitys kampuksen rehtorille, jonka hän vei käsiteltäväksi rehtorien kokoukseen. Esitykseen kirjattiin alan tarve koulutukselle sekä kyseisen koulutuksen tarjonta pääkaupunkiseudulla. Kokouksessa päätettiin, että järjestämisluvan muutoksen hakua aletaan valmistella.

Muutoksia ammatillisen koulutuksen järjestämislupaan ei ollut haettu pitkään aikaan, joten työ piti aloittaa hakuprosessiin perehtymällä. Hakuun tarvittavat tiedot löytyvät organisaatiosta kohtalaisen helposti, mutta tutkintokohtaisen osaamisen arviointisuunnitelman tekeminen osoittautui haastavaksi.

Tutkintokohtainen arvioinnin toteutussuunnitelma ei ehdi valmistua tämän opinäytetyön aikana, koska lopullisia linjauksia ja sisältöä hiotaan vielä. Linjauksia tekemään on otettu mukaan tutkintojen kehittämisopettajia (Tutka) ja heidän muodostamansa Tutka-foorumi. Nyt linjataan ohjeistus ja tutkintokohtaisen arvioinnin toteutussuunnitelman sisältö ja rakenne tulevaisuutta varten. Tiedossa on, että lähiaikoina on tarvetta hakea järjestämislupaa muillekin ammatti- ja erikoisammattitutkinnoille.

Kun Stadin AO:n osuus on valmis, viedään esitys järjestämisluvan muutoksen hakemisesta ammatillisen koulutuksen päällikön kautta Kaskoon valmisteltavaksi päätöksentekoa varten. Käytännössä Kaskon opetuksen erityissuunnittelija valmistelee virallisen päätöksen lukion ja ammatillisen ja vapaan sivistystyön päällikön puollettavaksi ja toimialajohtajan päätettäväksi. Tällä päätöksellä päätetään, että ajoneuvotekniikan erikoisammattitutkinnon järjestämislupaa haetaan.

Tämän jälkeen erikoissuunnittelija valmistelee Opetus- ja kulttuuriministeriölle virallisen ohjeiden mukaisen muutoshakemuksen ja toimittaa sen liitteineen ministeriöön toimialajohtaja allekirjoituksella varustettuna.

4.3 Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma (OAT)

Laissa ammatillisesta koulutuksesta (2017: § 53) määritellään, että koulutuksen järjestäjän on suunniteltava ja kirjattava, miten opiskelijan osaamisen arviointi toteutetaan. Suunnitelma on tehtävä tutkinto- tai koulutuskohtaisesti. Osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelman on tarkoitus olla ohjaava työkalu opettajille, työpaikka ohjaajille ja muille opiskelijan ohjaamiseen ja arviointiin osallistuville henkilöille. Suunnitelman toimivuutta seurataan säännöllisesti ja sitä kehitetään tarpeen mukaan. Suunnitelma on osa oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmää. Opetushallitus ohjeistaa, että suunnitelmassa on kuvattava koulutuksen järjestäjän päättämät yleiset menettelytavat. Siinä voidaan ohjeistaa myös tarkemmin arviointiin liittyvää menettelyä. (Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma 2023.)

4.3.1 Stadin AO:n ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisen arviointisuunnitelma

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on juuri päivitetty perustutkintojen ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen oppilaitoskohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman yhteinen osa. Perustutkinnoille on omansa ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoille yhteinen. Suunnitelmat on päivitetty 29.6.2023 ja ne löytyvät ePerusteet sivustolta osoitteesta <https://eperusteet.opinto-polku.fi/#/fi/selaus/koulutuksenjarjestajat/10531>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat yhdessä ohjeistaneet, mitä toteutussuunnitelmasta pitäisi vähintään löytyä. Seuraavaksi tarkastellaan sisältöä hiukan tarkemmin. Ohje tietosisällöstä löytyy Opetushallituksen sivulta: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisen-arvioinnin-toteuttamissuunnitelma_ohje-12_2019.pdf.

Toteutussuunnitelmasta löytyy koulutuksen järjestäjän perustiedot, joita ovat mm. koulutuksen järjestäjän nimi, kyseisen tutkinnon nimi sekä yhteystiedot.

Toisena kohtana suunnitelmassa on ohjeistus aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Periaatteena on nykyisin se, että kaikki aiemmin hankittu osaaminen pitää aidosti tunnistaa ja ottaa opintoja suunniteltaessa huomioon. Opintojen suunnittelussa korostuu se, mitä uutta opiskelijan pitää oppia, jotta hän osaa tutkinnon perusteiden edellyttämät asiat. Käytännössä osaaminen näytetään alan töitä tehtäessä ja näytössä.

Arvioinnin toteutussuunnitelmaan kuuluu tärkeänä osana osaamisen osoittamisen suunnittelu. Tässä korostuu alakohtainen ja jopa tutkinnonosakohtainen suunnittelu. Osaaminen osoitetaan näytöillä, jolloin näyttöympäristö ja näytön sisältö on suunniteltava siten, että tutkinnon tavoitteet voidaan arvioida näyttöä annettaessa. Myös arviointia tekevillä henkilöillä on oltava riittävä ammatillinen osaaminen ja osaamista suorittaa arviointia opetussuunnitelman mukaisesti.

Arvioinnin toteutussuunnitelmasta pitää käydä myös ilmi se, miten osaamisen näyttäminen suunnitellaan kaikille opiskelijoille henkilökohtaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että tarvittaessa opiskelijan erityistarpeet on huomioitava koulutusta ja osaamisen näyttämistä suunniteltaessa. Esille voi nousta tarve tukeen opinnoissa tai jopa opintojen tavoitteiden mukauttaminen. Tässä suunnittelussa korostuu yhteistyö koulutuksen järjestäjän, työelämän edustajan ja opiskelijan välillä.

Osa arviointiin liittyvää prosessia on myös opiskelijalle annettava palaute sekä osaamisen hankkimisen aikana että näytön jälkeen. Ohjaavan opettajan on aina varmistettava, että opiskelija on valmis näyttöön ennen sen toteuttamista.

Neljäntenä kohtana osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelmassa opastetaan, miten arviointia toteutetaan ja ketkä siitä päättävät. Näytön arvioijina toimivat yleensä opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä. Koulutuksen järjestäjän velvoitteena on, että työpaikkaohjaajan ammatillisen osaamisen lisäksi varmistetaan

hänen osaamisensa toteuttaa arviointia opetussuunnitelman osaamistavoitteiden mukaisesti. Mikäli kaikkea osaamista ei voida näyttää työpaikalla työtehtävissä, on mahdollista suunnitella osaamista näytettäväksi muulla tavalla.

Suunnitelmasta on selvittävä, miten arviointipäätös ilmoitetaan, perustellaan ja kirjataan.

Osa opiskelijan oppimisprosessia on myös oman osaamisen ja sen karttumisen arviointi. Suunnitelmassa määritellään, miten opintojen aikana ja näytön yhteydessä opiskelija arvioi omaa osaamistaan. Opiskelijan itsearviointi ei suoraan vaikuta näytöstä saatuun arvosanaan.

Näiden lisäksi osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelmasta on löydyttävä koulutuksen järjestäjän ohjeistus siitä, miten näytön voi uusida, miten arvosanaa voi korottaa, miten arvioinnista voi valittaa sekä miten tutkinnon suorittamisesta annetaan todistus.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvasta päätettäessä Opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää järjestämisluvassa hakijan tutkintokohtaista osaamisen arvioinnin toteutussuunnitelmaa yhtenä keskeisenä tekijänä. Usein ministeriö pyytää suunnitelmasta lausunnon myös työelämätoimikunnalta.

4.3.2 Tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvassa hakuprosessissa tärkeäksi asiakirjaksi on noussut hakemukseen vaadittava tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin suunnitelma. Kuten aikaisemmin on mainittu, Stadin ammatti- ja aikuisopistolla uusi päivitetty yhteinen osa suunnitelmasta. Siinä on käsitelty yleisellä tasolla kaikki ministeriön edellyttämät asiat. Suunnitelmassa on siis linjattu, miten siinä olevat asiat toteutetaan Stadin AO:ssa.

Haasteeksi on noussut se, miten tutkintokohtaisuus kirjoitetaan suunnitelman sisälle. Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvassa muutokset (2023) mukaan järjestämisluvassa hakemukseen liitetään

vain tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma. Tässä asiakirjassa ei saa olla liitteitä. Tämä tarkoittaa sitä, että oppilaitoksen yhteinen osa suunnitelmasta ei sellaisenaan kelpaa hakemukseen vaan tästä on muokattava tutkintokohtainen versio. Vastaavia hakemuksia ei ole oppilaitoksessamme tehty vuosiin, eli uusi haaste on, miten suunnitelmasta tehdään tutkintokohtainen.

Työn yhteydessä mietittiin, mitä tietoja suunnitelmasta pitäisi löytyä tutkintokohtaisesti. Tietojen pitää olla sellaisia, jotka koskevat kyseistä ajoneuvoalan erikoisammattitutkintoa. Pohdinnassa päädyttiin siihen, että arvioinnin toteutussuunnitelmaan on kirjoitettava auki tutkinnonosittain

- soveltuva näyttöympäristö
- näytön sisältö
- muun osaamisen näyttäminen
- osaamisen arvioijien valintaan liittyvä alakohtainen ohjaus.

Liitteessä 2 on esitetty malleja eri tutkinnonosiin liittyvästä avauksesta. Näissä malleissa on etsitty tutkinnon perusteista kyseisiin tutkinnon osiin vaikuttavat asiat.

Tutkinnon osasta riippuu, missä ympäristössä näyttö voidaan antaa. Mikäli osaamista pitää pystyä näyttämään esihenkilönä toimimisesta, on näytön antajan päästävä tekemään sellaisia töitä, joissa hän toimii esihenkilönä. Vauriokorjaukseen liittyvät näytöt edellyttävät ympäristöä, jossa oikeasti tehdään vauriokorjauksen töitä.

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnon osassa vaadittava osaaminen. Suunnitelmaan se on kirjattu isoina kokonaisuuksina. Osaaminen tarkentuu perusteissa määritettyjen arviointikriteerien mukaisesti. Kaikessa ohjauksessa pitää olla kuitenkin jouston varaa ja mahdollisuus muokata hiukan toteutusta ja arviointia opiskelijan ja myös kyseisen näyttöpaikan mukaan.

Muun osaamisen osalta arvioinnin toteutussuunnitelma on helposti hyvin yhte-neväinen. Tässä korostuu mahdollisuus näyttää osaamista muuten kuin näy-tössä. Tällaisia tilanteita voi tulla eteen silloin, kun yrityksessä, jossa pääosa osaamisesta näytetään, ei tehdä johonkin osa-alueeseen kuuluvia töitä. Jossain tapauksessa myös opiskelijan tarvitsema erityinen tuki edellyttää esimerkiksi suullisesti tehtyä lisänäyttöä.

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon perusteista löytyy vauriokorjauksen osaamisalan opinnoista erityistä osaamista, joka on kirjattu suoritettavaksi. Täl-laisia ovat ajoneuvoalan sähköturvallisuuskoulutus SFS 6002 ja ensiapukoulu-tus. Nämä on syytä kirjata erikseen näkyviin muun osaamisen näyttämiseen.

Osaamisen arvioijien valintaan on hyvä kiinnittää huomiota. Monesti koulutusso-pimuksen tai oppisopimuksen allekirjoittaa yrityksestä joku esihenkilönä toimiva. Tämä ei kuitenkaan monesti ole oikea henkilö ohjaamaan opiskelijaa eikä arvi-oimaan hänen osaamistaan. Varsinkin, kun työpaikalla oleva osaamisen arvioija on uutena tekemässä arviointia, on hänen osaamisensa tutkinnon osan sisäl-löstä ja arviointikriteereistä varmistettava. Tämä kuuluu toisena arvioijana toimi-van opettajan tehtäviin.

5 Yhteenveto

Tässä opinnäytetyössä oli tavoitteena valmistella Helsingin kaupungille ajoneu-voalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakemista. Työssä perehdyttiin hakuprosessiin ja sen vaatimiin asiakirjoihin sekä kaupungin päätösjärjestel-mään kyseisen prosessin osalta.

Hakuprosessin alussa selvitettiin järjestämisluvan saannin edellytyksiin kuulu-vaan koulutuksen tarvetta. Stadin AO:n yhteistyöyrityksiltä oli saatu jo aikaisem-min tietoa erikoisammattitutkinnon tarpeellisuudesta. Lisäksi työelämätoimikun-

nan raportissa selkeästi tuotiin esille kyseisen tasoisen koulutuksen tarpeellisuus tulevaisuudessa. Myös AKL ry oli ilmaissut oppilaitokselle kannattavansa ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon koulutuksen aloittamista.

Hakupäätöksen tueksi työssä selvitettiin pääkaupunkiseudulla toteutettavaa ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon tarjontaa. Pääkaupunkiseudulla kahdeksalla koulutuksen järjestäjällä on oikeus järjestää kyseistä koulutusta, mutta sitä tarjoaa vain kaksi kouluttajaa. Tämä tulos oli melko yllättävä, mutta vahvistaa Stadin AO:lle isona toimijana koulutuksen tarpeellisuuden.

Työn edetessä kävi ilmi, että tutkintokohtainen osaamisen arviointisuunnitelma on hakuprosessin kannalta oleellinen asiakirja, ja sen sisältö ja muoto muodostuivat haasteeksi. Työssä päädyttiin siihen, että tutkinnonosan osaamisen arviointi edellyttää näyttöympäristön määrittämistä, näytettävän osaamisen avaamista, muun osaamisen korostamista ja arvioijien valintaan liittyvää ohjausta.

Työssä valmisteltiin ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon perusteiden pohjalta tutkinnonosakohtaisia sisältöjä ja opinnäytetyössä on esitetty neljä eri sisällöistä koostuvaa mallia.

Tutkintokohtaisen arvioinnin toteutussuunnitelman lopullisen muodon ja sisällön työstäminen jatkuu isomman työryhmän voimalla. Tavoitteena on tehdä sovellettava malli tulevia hakuja varten. Tämä malli ei ehtinyt valmistua tämän opinnäytetyön aikana.

Stadin AO:ssa ei ollut haettu vuosiin muutosta ammatillisen koulutuksen järjestämislupaan. Tämän työn edetessä kävi ilmi, että nyt on tarpeellista tehdä selkeä prosessikuvaus ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan muutoshakemuksen tekemiseksi uusia koulutuksia silmällä pitäen. Tiedossa on, että myös muita järjestämislupia tullaan lähiaikoina hakemaan. Joidenkin tutkintojen osalta prosessi on jo käynnistymässä.

Jo työn varhaisessa vaiheessa varmistettiin Kaskon opetuksen erikoissuunnittelijalta hänen valmiutensa prosessin eteenpäin viemiseksi. Nyt, kun lopulliset linjaukset saadaan tehtyä, etenee Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon järjestämisluvan hakeminen työssä kuvatun prosessin mukaisesti.

Työssä kävi hyvin ilmi, että isossa organisaatiossa viralliset prosessit vievät aikaa. Päätöksenteko on monivaiheista, ja pohjatyö on tehtävä huolella. Oppilaitoksen tavoitteena on edelleen päästä aloittamaan Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon koulutus ensi vuoden aikana.

Lähteet

Ajoneuvoalan ammattitutkinto. 2018. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/amatillinen/4804100/tiedot>>. Luettu 29.9.2023.

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto. 2018. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/amatillinen/4837162/tiedot>>. Luettu 30.9.2023.

Ajoneuvoalan työelämätoimikunnan tilannekuva 2020-2021. 2022. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tekniikan-alojen-tyoelamatoimikunnat-0>>. Luettu 25.9.2023.

Ammatillinen koulutus Suomessa. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/amatillinen-koulutus-suomessa>>. Luettu 15.9.2023.

Ammatillisen koulutuksen järjestäminen. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/amatillisen-koulutuksen-jarjestaminen>>. Luettu 15.9.2023.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan muutokset. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/lupamuutoksen-hakeminen>>. Luettu 30.9.2023.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvat. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/jarjestamisluvat>>. Luettu 15.9.2023.

Asetus ammatillisesta koulutuksesta. 2017. 673/5.10.2017.

Autio, Arvo. 1999. Helsingin kaupungin Haagan ammattioppilaitos 1967-1998. Helsinki: Helsingin tekniikan alan oppilaitos.
Henkilökohtaistaminen. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/henkilokohtaistaminen>>. Luettu 30.9.2023.

Koulutuksen järjestäjä- ja oppilaitosverkko. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallinnon tilastopalvelu. <<https://vipunen.fi/fi-fi/amatillinen/Sivut/Koulutuksen-j%C3%A4rjest%C3%A4j%C3%A4--ja-oppilaitosverkko.aspx>>. Luettu 27.9.2023.

Laki ammatillisesta koulutuksesta. 2017. 531/11.8.2017.

Oppivelvollisuuslaki. 2020. 1214/30.12.2020.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/osaamisen-arvioinnin-toteuttamissuunnitelma>>. Luettu 28.9.2023.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto. 2020. Verkkoaineisto. Helsingin kaupunki.
<<https://stadinao.fi/tietoa-stadin-aosta/>>. Luettu 10.9.2023.

Suomen koulutusjärjestelmä. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <<https://okm.fi/koulutusjarjestelma>>. Luettu 10.9.2023.

Tutkintorakenne ja tutkinnot. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus.
<<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintorakenne-ja-tutkinnot>>. Luettu 29.9.2023.

Tutkintojen perusteet. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus.
<<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>>. Luettu 29.9.2023.

Työelämässä oppiminen luo mahdollisuuksia. 2023. Verkkoaineisto. Ohjaan.fi.
<<https://ohjaan.fi/teemme-yhdessa/tyoelamassa-oppiminen-avaa-mahdollisuuksia/>>. Luettu 29.9.2023.

Työelämätoimikuntien tehtävät ja kokoonpano. 2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tyoelamatoimikuntien-tehtavat-ja-kokoonpano>>. Luettu 30.9.2023.

Työelämässä oppiminen. 2023. Verkkoaineisto. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
<<https://okm.fi/tyoelamassa-oppiminen>>. Luettu 30.9.2023.

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon muodostuminen

AJONEUVOALAN ESIMIESTYÖN OSAAMISALA   180 OSP
Pakolliset tutkinnon osat   60 osp
Korjaamopalvelujen kannattavuuden seuraaminen, 25 osp, P
Ajoneuvoalan kehittämistehtävissä toimiminen, 35 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat   40 osp
Korjaamon esimies   40 osp
Ajoneuvoalan esimiestehtävissä toimiminen, 40 osp
Korjaamon työnjohtaja   40 osp
Korjaamon työnjohtotehtävissä toimiminen, 40 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   80 osp
Ajoneuvoalan asiantuntijana toimiminen, 40 osp
Henkilöstön perehdyttäminen, 40 osp
Markkinoinnin suunnittelu ja toteuttaminen, 40 osp
Myynnin suunnittelu ja toteuttaminen, 40 osp
Teknisenä asiantuntijana toimiminen, 40 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai toisesta erikoisammattitutkinnosta
Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osia tai osan toisesta osaamisalasta, ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta enintään 40 osaamispisteen laajuisesti.
KORJAAMOPALVELUN OSAAMISALA   180 OSP
Pakolliset tutkinnon osat   50 osp
Korjauksen haltuunotto, 50 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat   50 osp
Ajoneuvon vianmääritys, 50 osp
Työkoneiden vianmääritykset, 50 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   80 osp
Teknisenä asiantuntijana toimiminen, 40 osp
Testaus ja kilpailutoiminta, 40 osp
Sähköajoneuvojen korjaus, 40 osp
Päälli- ja korirakenteiden asennus sekä korjaus, 40 osp
Alusta- ja jarrujärjestelmien asiantuntijana toimiminen, 40 osp
Koneenohjausjärjestelmien ylläpito ja säätäminen, 40 osp
Ajoneuvoalan kehitystehtävä, 40 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai toisesta erikoisammattitutkinnosta
Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osia tai osan toisesta osaamisalasta, ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta enintään 40 osaamispisteen laajuisesti.

VAURIOKORJAUKSEN OSAAMISALA   180 OSP
Pakolliset tutkinnon osat   60 osp
Vahingon haltuunotto, 30 osp, P
Vauriokorjausprosessi, 30 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat   60 osp
Autokorimestari   60 osp
Vaurioanalyysi, 30 osp
Korikorjausprosessi, 30 osp
Automaalarimestari   60 osp
Ajoneuvojen maalaus, 60 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   60 osp
Tutkinnon osa Vaurioanalyysi on valittavissa vain Automaalarimestari (EAT) tutkintonimikkeen mukaiseen tutkintoon
Korjaamotalous, 30 osp
Raskaankaluston vauriokorjaus, 30 osp
Vauriokorjauksen tekninen neuvonta ja työnopastus, 30 osp
Vaurioanalyysi, 30 osp
Automaalauksen tekninen neuvonta ja työnopastus, 30 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osia tai osan toisesta osaamisalasta, ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta enintään 40 osaamispisteen laajuisesti.
MYYNIN- JA ASIAKASPALVELUN OSAAMISALA   180 OSP
Pakolliset tutkinnon osat   60 osp
Myynnin ja kannattavuuden seuraaminen, 25 osp, P
Ajoneuvoalan kehittämistehtävissä toimiminen, 35 osp, P
Valinnaiset tutkinnon osat   40 osp
Konemyyjä (EAT)   40 osp
Yritysassiakasmyynnin toteuttaminen, 40 osp
Automyyjä (EAT)   40 osp
Yritysassiakasmyynnin toteuttaminen, 40 osp
Varaosamyyjä (EAT)   40 osp
Varasto- ja varaosatoimintojen toteuttaminen, 40 osp
Valinnaiset tutkinnon osat   80 osp
Myynnin suunnittelu ja toteuttaminen, 40 osp
Ajoneuvoalan tuoteryhmän hoitaminen, 40 osp
Markkinoinnin suunnittelu ja toteuttaminen, 40 osp
Ajoneuvoalan asiantuntijana toimiminen, 40 osp
Henkilöstön perehdyttäminen, 40 osp
Ajoneuvoalan esimiestehtävissä toimiminen, 40 osp
Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai toisesta erikoisammattitutkinnosta
Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osia tai osan toisesta osaamisalasta, ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta enintään 40 osaamispisteen laajuisesti.

Näyttöjen suunnittelu tutkinnon osittain, ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto

Korjaamopalvelujen kannattavuuden seuraaminen, 25 osp

Näyttöympäristön valinta

Näyttö ympäristöksi soveltuu korjaamo ajoneuvoalan organisaatiossa.

Näytön sisältö

Opiskelija osoittaa osaamistaan toimimalla työnjohto tai esimiestehtävissä korjaamolla. Näytössä opiskelija voi osoittaa osaamistaan, analysoimalla talouden tunnuslukuja, määrittelemällä mittareita korjaamon tehokkuuden seurantaan ja seuraamalla ja kehittämällä korjaamotoiminnan kannattavuutta.

Muu osaamisen osoittaminen

Siltä osin, kun tutkinnon osassa vaadittua osaamista ei voida osoittaa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Osaamisen arvioijien valinta

Osaamisen arvioinnin suorittaa ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä. Opettajan tulee varmistaa, että työpaikka ohjaajalla on riittävä osaaminen aihealueesta ja arvioinnin toteuttamisesta. Vähintään toisen arvioijan on seurattava näyttöä siihen soveltuvalla tavalla.

Ajoneuvoalan kehittämistehtävissä toimiminen, 35 osp

Näyttöympäristön valinta

Näyttö ympäristöksi soveltuu ajoneuvoalan organisaatio.

Näytön sisältö

Opiskelija osoittaa osaamistaan toimimalla kehittämistehtävissä ajoneuvoalan organisaatiossa. Näytössä opiskelija voi osoittaa osaamistaan siten, että hän tekee itselleen osaamisen kehittämissuunnitelman, tekee ehdotuksia henkilöstön osaamisen kehittämiseksi, tunnistaa työyhteisön kehittämiskohteita ja suunnittelee, toteuttaa ja esittelee niitä.

Muu osaamisen osoittaminen

Siltä osin, kun tutkinnon osassa vaadittua osaamista ei voida osoittaa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Osaamisen arvioijien valinta

Osaamisen arvioinnin suorittaa ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä. Opettajan tulee varmistaa, että työpaikka ohjaajalla on riittävä osaaminen aihealueesta ja arvioinnin toteuttamisesta. Vähintään toisen arvioijan on seurattava näyttöä siihen soveltuvalla tavalla.

Ajoneuvoalan esimiestehtävissä toimiminen, 40 osp

Näyttöympäristön valinta

Näyttö ympäristöksi soveltuu ajoneuvoalan organisaatio.

Näytön sisältö

Opiskelija osoittaa osaamistaan toimimalla esimiestehtävissä ajoneuvoalan organisaatiossa. Näytössä opiskelija voi osoittaa osaamistaan siten, että hän arvioi ja kehittää toimintaansa ja osaamistaan esimiehenä, kehittää vastuualueensa henkilöstöä ja työhyvinvointia, suunnittelee ja organisoii vastuualueensa toimintaa sekä noudattaa lainsäädäntöä ja eettisen toiminnan periaatteita.

Muu osaamisen osoittaminen

Siltä osin, kun tutkinnon osassa vaadittua osaamista ei voida osoittaa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Osaamisen arvioijien valinta

Osaamisen arvioinnin suorittaa ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä. Opettajan tulee varmistaa, että työpaikka ohjaajalla on riittävä osaaminen aihealueesta ja arvioinnin toteuttamisesta. Vähintään toisen arvioijan on seurattava näyttöä siihen soveltuvalla tavalla.

Vauriokorjausprosessi, 30 osp

Näyttöympäristön valinta

Näyttöympäristöksi soveltuu ajoneuvoalan organisaatio, jossa tehdään vauriokorjaukseen liittyviä töitä.

Näytön sisältö

Opiskelija osoittaa osaamistaan esimerkiksi tekemällä vauriokorjauksen laadun- tarkastuksen, tulkitsee mittauspöytäkirjoja ja määrittää ajoneuvon liikennekel- poisuuden. Opiskelija perehdyttää muita vauriokorjauksen tehtäviin ja työn val- vontaan. Opiskelija toteuttaa toimintaa yrityksen laatuperusteiden mukaisesti noudattaen korjaamoehtoja ja kuluttajansuoja- ja ympäristölainsäädäntöä ja ke- hittää omaa osaamistaan ja työympäristöään.

Muu osaamisen osoittaminen

Opiskelijan pitää suorittaa hyväksytysti ajoneuvoalan SFS 6002-koulutus sekä EA1- kurssi tai osoittaa hallitsevansa hätäensiavun perusteet.

Siltä osin, kun tutkinnon osassa vaadittua osaamista ei voida osoittaa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Osaamisen arvioijien valinta

Osaamisen arvioinnin suorittaa ohjaava opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä. Opettajan tulee varmistaa, että työpaikka ohjaajalla on riittävä osaaminen aihe- alueesta ja arvioinnin toteuttamisesta. Vähintään toisen arvioijan on seurattava näyttöä siihen soveltuvalla tavalla.